

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่ทำหน้าที่จัดพิมพ์ตำราเรียนและหนังสือที่มีประโยชน์ทางด้านวิชาการ โดยการคัดเลือกต้นฉบับตำราต่าง ๆ ที่อยู่ในเกณฑ์สมควรจัดพิมพ์ ตรวจสอบภาพ เสนอแนะ ปรับปรุงคุณภาพของตำราที่ได้ผ่านการเลือกแล้วและจัดส่งต้นฉบับ ไปยัง โรงพิมพ์ เพื่อพิมพ์ให้เป็นรูปเล่มที่ถาวรสำหรับ เสนอขายในตลาด

ปัจจุบันหนังสือและตำราเรียนส่วนใหญ่ของนิสิตนักศึกษา มาจากการคัดเลือก และดำเนินการสั่งพิมพ์ของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ในการดำเนินงานของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ได้มีการบันทึกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมด เริ่มจากค่าลิขสิทธิ์ของต้นฉบับ ต้นทุนพิมพ์หนังสือจากโรงพิมพ์ ค่าใช้จ่ายในการจัดจำหน่ายและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของสำนักพิมพ์เอง ซึ่งต้นทุนพิมพ์หนังสือจากโรงพิมพ์จะเป็นค่าใช้จ่ายที่สำคัญและมีมูลค่าสูงที่สุด ต้นทุนพิมพ์หนังสือจากโรงพิมพ์จะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับตัวแปรที่สำคัญหลายประการ ถ้าได้มีการศึกษาตัวแปรเหล่านี้อย่างละเอียด โดยศึกษาและเปรียบเทียบว่าในหนังสือแต่ละประเภท สาขาวิชาที่แตกต่างกันของสำนักพิมพ์นั้นมีตัวแปรอะไรบ้างที่มีนัยสำคัญ และตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญสัมพันธ์ต่อกันอย่างไร ในการกำหนดระดับราคาหนังสือ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ในการตัดสินใจจัดพิมพ์หนังสือ ในราคาที่เหมาะสมที่สุดของแต่ละระดับคุณภาพ และก็จะ เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาที่สามารถซื้อหนังสือเรียน ในราคาประหยัดอีกด้วย อีกประการหนึ่ง การศึกษา ทด โน โลยี การพิมพ์ จะให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการพิมพ์ การเลือกใช้วัสดุ และการประเมินคุณภาพวัสดุ รูปแบบและการเตรียมการพิมพ์ โดยเฉพาะหลักการประเมินราคาในการรับงานพิมพ์

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษาถึงตัวแปรที่มีผลต่อราคาหนังสือจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจสั่งพิมพ์ของสำนักพิมพ์ และยังให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการพิมพ์สำหรับผู้ที่สนใจอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะและระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลต่อการกำหนดราคาหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อหารูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าว และวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบความสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ

1.3 สมมติฐานในการศึกษา

ในการดำเนินการวิจัยดังกล่าว ผู้ดำเนินการวิจัยได้ศึกษาถึงตัวแปรที่มีผลต่อราคาหนังสือของสำนักพิมพ์ฯ อย่างละเอียด และได้ตั้งสมมติฐานทางการศึกษาในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ไว้

2 ประการคือ

1. ตัวแปรต่าง ๆ คือ วิธีการพิมพ์ ขนาดและจำนวนหน้าของหนังสือ ชนิดและความหนากระดาษ การสอดแทรกรูปภาพประกอบสีหรือขาวดำ ลักษณะปกและวิธีเข้ารูปเล่มและจำนวนพิมพ์ มีผลต่อการกำหนดราคาหนังสืออย่างมีนัยสำคัญ
2. วิธีการพิมพ์และจำนวนพิมพ์ มีผลต่อการกำหนดราคามากที่สุด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อราคาหนังสือมีหลายชนิดทั้งตัวแปรเชิงปริมาณและตัวแปรเชิงคุณภาพ ซึ่งตัวแปรแต่ละตัวให้ผลที่แตกต่างกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1. คำว่า "ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อราคาหนังสือ" ในที่นี้หมายถึง
 - วิธีการพิมพ์
 - ขนาดและจำนวนหน้าของหนังสือ

- ชนิดและความหนาของกระดาษ
- ลักษณะการสอดแทรกรูปภาพประกอบสีหรือขาวดำ (ART WORK)
- ลักษณะปกและวิธีการเข้าเล่ม

จำนวนพิมพ์

ค่าลิขสิทธิ์

ค่าจัดจำหน่าย

ค่าตรวจตำรา

ค่าใช้จ่ายดำเนินการอื่น

ตัวแปรต้นทุนพิมพ์และจำนวนพิมพ์เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการตีราคาหนังสือมากที่สุด และเป็นตัวแปรที่ไม่อยู่ในวิสัยการควบคุมของสำนักพิมพ์ ตัวแปรที่เหลือเป็นตัวแปรที่อยู่ในวิสัยที่สามารถควบคุมได้มากกว่า

2. ศึกษาข้อมูลจริง โดยกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นไปได้จากตัวแปรดังกล่าว
3. ขอบเขตหน่วยงานที่ทำการวิจัย กำหนดให้สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นตัวอย่างของกรณีศึกษา แล้วเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. ข้อมูลจริงของตัวอย่างได้จากรายชื่อหนังสือ ซึ่งสั่งพิมพ์โดยสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งสั่งพิมพ์ระหว่างปี 2522-2531
5. การวิจัยมุ่งที่จะสำรวจจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยที่ระบุเท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ เพื่อกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นไปได้ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาวิธีการตัดสินใจเลือกรูปแบบการสั่งพิมพ์ที่เหมาะสมที่สุด ต่อจากนั้นศึกษาเพิ่มเติมถึงข้อสังเกตเกี่ยวกับตัวแปรและข้อเสนอแนะประกอบ

1.5 วิธีการศึกษาและค้นคว้า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้ดำเนินการวิจัย ได้อาศัยข้อมูลทั้งในลักษณะข้อมูลแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิมาประกอบ เพื่อเสนอเนื้อหาของเรื่อง และการวิเคราะห์โดยมีที่มาของข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (PRIMARY DATA) โดยรวบรวมข้อมูลจากโรงพิมพ์และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย โดยการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากตัวอย่างหนังสือ 245 เล่ม การเลือกตัวอย่างประสงค์จะให้ข้อมูลที่ถูกลีอกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงเลือกตัวอย่างหนังสือจากสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยที่มีรูปแบบการดำเนินงานคล้ายคลึงกัน โดยกำหนดลักษณะดังนี้

1.1 รายชื่อหนังสือที่นำมาเป็นตัวอย่าง มาจากรายชื่อของหนังสือที่สั่งพิมพ์ โดยสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 150 เล่ม และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 95 เล่ม

1.2 เลือกจาก 4 ประเภทสาขาวิชา ดังนี้คือ

- ก. สาขาวิชาสังคมศาสตร์
- ข. สาขาวิชามนุษยศาสตร์
- ค. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
- ง. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ

โดยสรุปและจัดประเภทใหม่ตามลักษณะและตามความสำคัญของเนื้อหา โดยแบ่งเป็น

2 ประเภทคือ

- ประเภทสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- ประเภทวิทยาศาสตร์

1.3 หนังสือเหล่านั้นเป็นตำราเรียนและหนังสือประกอบการบรรยาย โดยที่หนังสือจากสำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์เลือกจากสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เท่านั้น เนื่องจาก

ข้อจำกัดของหนังสือสาขาวิทยาศาสตร์ ซึ่งสำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์ไม่มี

แนวทางการเก็บข้อมูลเนิ่นที่จะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลจากพนักงานในระดับหัวหน้าหมวด แผนกและส่วนในสำนักพิมพ์และโรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (SECONDARY DATA) ได้มาจาก

- 2.1 เอกสารรายงาน หนังสือ บทความที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดต่าง ๆ และสมาคมสิ่งพิมพ์แห่งประเทศไทย เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องนี้
- 2.2 สถิติข้อมูลต่าง ๆ ของสำนักพิมพ์และโรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัย โดยเก็บรวบรวมจากรายงานซึ่งได้มีการนำเสนอต่อแผนกบัญชี ข้อมูลเหล่านี้จะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้วิธีการทางสถิติเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย (Regression analysis) และสหสัมพันธ์ (Correlation analysis) วิธีการทางสถิติดังกล่าวจะใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ จากข้อมูลที่เก็บมา เพื่อดูว่าตัวแปรตัวใดมีความสัมพันธ์อย่างไรต่อราคาหนังสือของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย และเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากกำหนดเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ เนื่องจากตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาในเรื่องนี้มีมาก และเพื่อสะดวกในการวิจัย ดังนั้นการประมวลผลจึงใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางด้านสถิติ T.S.P. (Time Series Processing) มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติที่กล่าวมาแล้วจะใช้ในการตีความผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้โปรแกรมดังกล่าวและสรุปผลเพื่อเสนอเป็นข้อมูลจากการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

วิทยานิพนธ์มุ่งที่จะกล่าวถึงตัวแปรที่มีผลต่อราคาหนังสือของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ดังนั้นสิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้คือ

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสำนักพิมพ์จะได้ทราบถึงรูปแบบการสั่งพิมพ์ที่เหมาะสมที่สุด ในแต่ละระดับคุณภาพที่ต้องการ มีผลให้มีการตั้งราคาอย่างยุติธรรมและเป็นประโยชน์ต่อผู้ซื้อ
2. ใช้วางแผนในการสั่งพิมพ์หนังสือเพื่อมิให้หนังสือขาดตลาดหรือเกินความต้องการ
3. เพื่อเป็นเอกสารทางวิชาการใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป
4. เป็นแนวทางในการใช้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ประยุกต์เพื่อวิเคราะห์ผลทางบัญชี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย